

Stowarzyszenie Importerów i Dystrybutorów Pirotechniki
ul. Zielonogórska 47, 66-016 Czerwieńsk, tel.: +48 68 355 97 72, +48 500 036 814

Dotyczy: *prac dotyczących inicjatyw ustawodawczych w przedmiocie ograniczenia możliwości używania wyrobów pirotechnicznych widowiskowych klas F2 i F3*

Szanowni Państwo,

W najbliższym czasie Sejm RP rozpatrywać będzie projekty ustaw, których zapisy prowadzić będą do całkowitej likwidacji branży pirotechnicznej w Polsce. Na rozpatrzenie czekają: projekt Nowej Lewicy, projekt Koalicji Obywatelskiej oraz projekt obywatelski.

Wszystkie one skutkować będą upadłością ponad 25 tysięcy przedsiębiorstw zatrudniających kilkadziesiąt tysięcy pracowników i pozbawiając Skarb Państwa wpływów podatkowych. Nasz rynek zaleją też niesprawdzone i niebezpieczne produkty pirotechniczne niewidomego pochodzenia, stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego.

Jednocześnie pragniemy wyrazić ubolewanie, iż inicjatywy ustawodawcze nie były konsultowane z branżą, co jest wyraźnym zaprzeczeniem deklaracji zawartej w Umowie Koalicyjnej, gdzie znalazł się zapis: „Organizacje pozarządowe będą partnerem w procesie konsultacji przy tworzeniu prawa”.

Wstuchując się jednak w głos niektórych środowisk, zaniepokojonych przede wszystkim dobrostanem zwierząt, Stowarzyszenie wychodzi z inicjatywą alternatywnego rozwiązania, czyli utworzenia stref wolnych od pirotechniki użytkowanej przez osoby prywatne. Taki model z powodzeniem funkcjonuje w niektórych krajach europejskich.

Polacy popierają koncepcję stref wolnych od fajerwerków. Według najnowszych badań Ogólnopolskiego Panelu Badawczego Ariadna, wykonanych w październiku 2024 roku, aż 75 proc. respondentów uważa, że wprowadzenie stref wolnych od fajerwerków jest lepsze od całkowitego ich zakazu.

W elektoratach największych partii politycznych, panuje ponadpartyjna zgoda. Strefy popiera 75 proc. wyborców KO, 76 proc PiS, 78 proc. Trzeciej Drogi i 67 proc. Lewicy.

Działając od 30 lat jako organizacja zrzeszająca przedstawicieli branży – importerów i dystrybutorów pirotechniki, posiadamy wiarygodne informacje nt. konsekwencji planowanych

zmian dla: przedsiębiorców (polskich firm rodzinnych, które od lat z sukcesami konkurują na globalnym rynku), rynku pracy oraz rozwoju szarej strefy w przypadku wprowadzania zakazów.

Wszystkie projekty ustaw w zaproponowanym kształcie wprowadzają przepisy prawne nieproporcjonalne do chronionego interesu prawnego i nieuwzględniające złożoności różnych dziedzin życia społecznego i gospodarczego. Ochrona zwierząt oraz bezpieczeństwo publiczne są niezwykle istotne, ale równocześnie trzeba także zadbać o uwzględnienie interesów różnych sektorów gospodarki, w tym przede wszystkim tak istotnej z punktu widzenia budżetu państwa branży jaką jest branża pirotechniczna, a na którą to projekt oddziałuje najbardziej. Poniżej przedstawiamy kluczowe aspekty na które wpływa projekt ustawy. Uprzejmie prosimy o zapoznanie się z zaprezentowanymi argumentami.

Negatywne skutki finansowe dla przedsiębiorców i budżetu państwa

Zgodnie z raportami zakupowymi i sprzedażowymi Stowarzyszenia Dystrybutorów i Importerów Pirotechniki:

- W 2023 r **branża pirotechniczna sprzedała ponad 30 mln produktów i miała 6 mln 850 tys. użytkowników kupujących jeden lub więcej produktów.**
- Szacuje się, że istnieje ponad 25 tysięcy przedsiębiorców, którzy są powiązani z branżą pirotechniczną.
- Branża pirotechniczna zatrudnia 30 tysięcy pracowników, z czego ponad 10 tysięcy to pracownicy wykwalifikowani, którzy przechodzą specjalistyczne szkolenia pirotechniczne.
- Dzięki własnej przedsiębiorczości i aktywności każdego roku przedsiębiorstwa branży wypracowują obroty na poziomie **700 mln złotych, które istotnie przekładają się na wpływy podatkowe i rozwój społeczności lokalnych.**
- Szacuje się, że przeciętne gospodarstwo domowe, które decyduje się na zakup fajerwerków z tego tytułu zapewnia wpływ z samego podatku VAT w kwocie ok. 25 zł.

Projekty wykluczające sprzedaż artykułów pirotechnicznych klas F2 i F3, które stanowią 90% wyrobów używanych przez konsumentów (baterie, rakiety, rzymskie ognie, petardy), zdecydowanie obniżą przychody budżetu państwa oraz zaburzą funkcjonowanie wielu firm z branży pirotechnicznej. Większość firm zajmujących się wyłącznie tym rodzajem działalności może zostać doprowadzona do bankructwa.

Wiele firm specjalizujących się w sprzedaży artykułów pirotechnicznych nie będzie w stanie przetrwać w nowych warunkach prawnych. Przedsiębiorstwa, które bazują niemal wyłącznie na sprzedaży tych produktów, będą zmuszone zredukować swoją działalność lub całkowicie ją zamknąć. Utrata pracy przez pracowników wpłynie na wzrost bezrobocia i obniżenie dochodów rodzin, co z kolei może wpłynąć na zmniejszenie konsumpcji i osłabienie lokalnej gospodarki. Już od kilku lat firmy z branży pirotechnicznej, które z trudem, ale obronną ręką przetrwały pandemię COVID-19, wstrzymują inwestycje z powodu niepewności co do planowanych zmian legislacyjnych mogących mieć wpływ na ich funkcjonowanie.

Istnienie w Polsce legalnej branży pirotechnicznej gwarantuje, że do obrotu trafiają tylko certyfikowane fajerwerki. Swobodny dostęp do materiałów pirotechnicznych nie pozostawia przestrzeni dla nielegalnych i często niebezpiecznych produktów. Przykład Holandii, gdzie zakazano używania fajerwerków, niszcząc tym samym legalną branżę, otworzył szeroko drzwi dla fajerwerków niewiadomego pochodzenia oraz powstania szarej strefy. Nie powtarzajmy tego błędu.

Alternatywne rozwiązanie prawne – strefy wolne od pirotechniki

Wsluchając się w głosy podkreślające dobrostan zwierząt i komfort mieszkańców, pragniemy wskazać rozwiązanie, które powinno zadowolić wszystkie zainteresowane strony, a mianowicie wyznaczenie stref wolnych od pirotechniki użytkowanej przez osoby prywatne. Jako branża pirotechniczna proponujemy przyjęcie norm regulujących funkcjonowanie stref, w których obowiązywałby zakaz używania wyrobów pirotechnicznych widowiskowych klasy F2 i F3.

Wprowadzenie takich stref ograniczałoby negatywne skutki używania fajerwerków, jednocześnie zachowując tradycyjne i kulturalne aspekty związane z pokazami pirotechnicznymi w bezpiecznych i kontrolowanych warunkach. Postulowane jest wprowadzenie przez ustawodawcę precyzyjnych norm wskazujących na możliwość lokowania stref w odniesieniu do obszarów chronionych takich jak parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, szpitale, szkoły, schroniska dla zwierząt, ogrody zoologiczne, lecznice weterynaryjne etc. z podaniem limitów obszarów lub odległości. Regulacja rangi ustawowej wprowadzałaby jednolite warunki prowadzenia działalności oraz używania pirotechniki na terenie całego państwa. Ponadto możliwe byłoby określenie w analizowanych przepisach przesłanek dotyczących ryzyk np. związanych z pożarami tj. strefy zagrożone pożarem oraz sytuacje takie jak susza.

Rozwiązanie to, w ocenie Stowarzyszenia, będzie wychodziło naprzeciw postulatowi podnoszonym przez obrońców zwierząt - ograniczy używanie pirotechniki w sposób niezorganizowany przez użytkowników indywidualnych, poza okresami wynikającymi z tradycji i zwyczajów kulturowych oraz w miejscach, w których oddziałuje to negatywnie na środowisko i bezpieczeństwo publiczne. Ograniczenie dotyczy wyłącznie zakresu powierzonego prawodawstwu krajowemu stosownie do dyrektywy 2013/29/UE. Wprowadzenie ograniczenia nie doprowadzi do całkowitej prohibicji. Postulat ten umożliwi realizację planów zakupowych po stronie konsumentów oraz możliwość adekwatnego zaplanowania prowadzenia dystrybucji przez sprzedawców.

W szczególności postuluje się wprowadzenie stref ograniczonego używania pirotechniki dla klas F2 i F3 w tych obszarach, w których odbywają się imprezy masowe organizowane przez jednostki samorządu terytorialnego dla społeczności lokalnych. Granice obszarów, w których zakazane będzie używanie wyrobów pirotechnicznych widowiskowych klasy F2 i F3 wyznaczone być muszą w sposób umożliwiający zachowanie odpowiednich odległości dla instytucji takich jak placówki edukacyjne, oświatowe i wychowawcze, placówki ochrony zdrowia, domy opieki, zabytki oraz wyżej wymienione obszary chronione związane z szeroko pojętym dobrostanem zwierząt. Zakaz używania fajerwerków klasy F2 i F3 powinien dotyczyć w szczególności obszarów śródmiejskich oraz dzielnic centralnych, charakteryzujących się wysokim poziomem zabudowy. Dzięki temu, zakaz pozostawałby zbieżny z wymaganymi przez prawo odległościami bezpiecznymi, a także eliminowałby zjawisko odbić i natężeń akustycznych.

Powyższe rozwiązanie wzorowane jest na prawodawstwie niemieckim. Miasta takie, jak Berlin, Hamburg, Monachium, Hanover, Brema czy Norymberga wprowadziły tak zwane „zony”, czyli strefy, w których zakazane jest korzystanie z fajerwerków klasy F2 i F3 przez użytkowników indywidualnych. Strefy te zlokalizowane są w szczególności na placach centralnych, rynkach, w częściach zabytkowych miast. Podnosi to w sposób zdecydowany poziom bezpieczeństwa oraz ogranicza występowanie niepożądanych zjawisk, szczególnie w tłumie oraz mocno zurbanizowanych, gęsto zaludnionych obszarach.

Od strony podmiotowej postulowany zakaz ograniczony byłby wyłącznie do użytkowników indywidualnych - proponuje się, by w strefach możliwe było wykorzystywanie, z zachowaniem przepisów odrębnych, wyrobów pirotechnicznych widowiskowych klas F2 i F3 przez podmioty profesjonalne.

W ocenie wnioskodawców, egzekucja proponowanych zmian będzie możliwa w ramach istniejących przepisów kodeksu wykroczeń oraz ustawy o ochronie zwierząt. Ponadto, wszelkie naruszenia proponowanego zakazu mogą stanowić przedmiot roszczeń cywilnoprawnych (naruszenia zwyczajów sąsiedzkich). Jednocześnie, rozwiązanie obecnie postulowane odróżnić należy od krytykowanego przez Stowarzyszenie zjawiska rozszerzającego możliwość regulacji używania wyrobów pirotechnicznych widowiskowych w ramach przepisów porządkowych, o których mowa w art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U.2023 poz. 40).

* * *

Fakty przeczą mitom nt. fajerwerków

Polacy popierają koncepcję stref wolnych od fajerwerków. Według najnowszych badań Ogólnopolskiego Panelu Badawczego Ariadna, wykonanych w październiku 2024 roku, aż 75 proc. respondentów uważa, że takie rozwiązanie jest lepsze od całkowitego zakazu fajerwerków.

Co ciekawe, panuje ponadpartyjna zgoda w elektoratach. Strefy popiera 75 proc. wyborców KO, 76 proc PiS, 78 proc. Trzeciej Drogi i 67 proc. Lewicy.

Z badań wynika również, że także wśród posiadaczy zwierząt domowych przeciwnicy pirotechniki stanowią wyraźną mniejszość. Aż 50 proc. właścicieli zwierząt sprzeciwia się całkowitemu zakazowi pirotechniki.¹ Aż 65 proc. ankietowanych używało środków pirotechnicznych lub uczestniczyło w wydarzeniu z ich udziałem.

Wprowadzenie zakazów w używaniu legalnej dziś pirotechniki spowoduje wzrost szarej strefy. Połowa Polaków obawia się, że po wprowadzeniu zakazu używania pirotechniki, polski rynek zaleją fajerwerki oraz petardy niesprawdzonej jakości i niewiadomego pochodzenia.² Wykluczenie z użycia i sprzedaży artykułów klasy F2 i F3 prowadzi do powstania niekontrolowanej, niebezpiecznej pod wieloma względami szarej strefy, co pokazuje przykład Holandii (250 ton skonfiskowanych fajerwerków niewiadomego pochodzenia, bez certyfikatów bezpieczeństwa do sprzedaży na czarnym rynku).

Profesjonalna, polska branża pirotechniczna to gwarancja bezpieczeństwa dla użytkowników. Podczas kontroli UOKiK, KAS i IH w 2023 r. aż 98 proc. z ponad 2 milionów sztuk przebadanych fajerwerków spełniało wszystkie normy bezpieczeństwa.

Badania naukowców Wojskowej Akademii Technicznej, które dotyczyły wydarzeń z udziałem fajerwerków (pokazów) potwierdziły, że fajerwerki w tzw. bezpiecznej odległości – uregulowanej na gruncie prawa europejskiego, a tym samym prawa krajowego – w ustawie

¹ Badania Ogólnopolskiego Panelu Badawczego Ariadna w latach 2021 -2024

² jw.

o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego – nie przekraczają poziomu hałasu 120 decybeli, czyli spełniają normy Unii Europejskiej.

* * *

Wprowadzanie zakazów i ograniczeń w dostępie do fajerwerków przez samorządy jest wykroczeniem poza ich kompetencje. Opinia prawna kancelarii prawa administracyjnego Krystian Ziemiński & Partners wskazuje jednoznacznie, że zgodnie z obowiązującym prawem samorządy nie powinny wydawać zakazów korzystania z pirotechniki, a działanie takie jest rażącym naruszeniem art. 40 ust. 3 Ustawy o samorządzie gminnym.

Wydawane przez samorządy przepisy mają pełnić funkcję porządkową i stanowić uzupełnienie dla luk prawnych, ale tylko w sytuacji, gdy życie i zdrowie lub dobro i spokój mieszkańców mogą być zagrożone. Regulacje te mogą też służyć doraźnemu reagowaniu na nagłe, nieprzewidziane sytuacje stwarzające zagrożenie. Odpalanie fajerwerków nie należy do żadnej z tych kategorii.

Ministerstwo Klimatu w odpowiedzi na interpelację poselską wykazało, że podobny do obecnego projekt nie uwzględnia obowiązującego stanu prawnego w zakresie istniejących przepisów karnych i wykroczeń oraz norm służących ochronie zwierząt.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/29/UE z 12 czerwca 2013 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępnienia na rynku wyrobów pirotechnicznych (Dz. Urz. UE L 178 z dn. 28.06.2013, str. 27) państwa członkowskie nie mogą zabraniać, ograniczać oraz utrudniać udostępniania na rynku wyrobów pirotechnicznych, które są bezpieczne dla życia i zdrowia ludzi oraz mienia i środowiska.

Jak stwierdził w 2018 r. Rzecznik Praw Obywatelskich Adam Bodnar: „akty prawa miejscowego (...) nie mogą regulować materii ustawowych, ani też wykraczać poza unormowania ustawowe”.

* * *

Branża pirotechniczna intensywnie działa na rzecz edukacji i dbałości o bezpieczeństwo korzystania z materiałów pirotechnicznych. Fundacja Rozwoju i Edukacji Pirotechnicznej, powołana przez Stowarzyszenie Dystrybutorów i Importerów Pirotechniki działa na rzecz edukacji społeczeństwa nt. bezpiecznego obchodzenia się z fajerwerkami, całkowitego zakazu ich używania przez nieletnich oraz osoby nietrzeźwe, zachęcanie do korzystania z tzw. cichych fajerwerków i ścisłej współpracy z organizacjami pro zwierzęcymi w zakresie prawidłowego i odpowiedzialnego zabezpieczenia zwierząt podczas pokazów pirotechnicznych.

Co roku Fundacja organizuje akcje, w których informuje, jak dbać o zwierzęta domowe podczas nocy sylwestrowej. Stajemy się w tej kwestii dojrzałym społeczeństwem.

W okresie sylwestrowo-noworocznym zwierzęta nie cierpią bardziej niż w innych okresach roku. Z danych uzyskiwanych przez Stowarzyszenie w latach 2019-2024 wynika, że w okresie sylwestrowo-noworocznym służby odpowiedzialne za interwencje w sprawach zwierząt nie odnotowują ich częstszych ucieczek. Co więcej - interwencji jest zdecydowanie mniej niż np. w okresie wakacyjnym. Dowodzi to skuteczności prowadzonych przez branżę akcji edukacyjnych i związanego z nimi wzrostu świadomości społecznej wśród opiekunów zwierząt.

* * *

Wszelkie inicjatywy w zakresie ochrony zwierząt i zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, przez branżę dystrybutorów oraz importerów pirotechniki zawsze traktowane są z najwyższą powagą, tak samo jak certyfikacja i legalizacja produktów oraz edukacja nt. użytkowania wyrobów pirotechnicznych. Niestety, przeciwnicy fajerwerków podchodzą do tej problematyki zbyt pryncypialnie, bez woli wysłuchania argumentów licznej grupy polskich przedsiębiorców oraz wyważenia racji wszystkich zainteresowanych stron, jak również interesów fiskalnych Rzeczypospolitej. Można odnieść wrażenie, że wokół fajerwerków próbuje się wprowadzać negatywną atmosferę używając bezwzględnie tzw. „fake newsów” zamiast merytorycznych argumentów. Przykładem takich działań jest chociażby powielana co rok fotografia tych martwych ptaków, których śmierć nie miała nic wspólnego z używaniem materiałów pirotechnicznych.

Prosimy o poparcie naszych argumentów, adekwatne i proporcjonalne regulacje oraz interwencję. Deklarujemy gotowość do merytorycznej współpracy oraz uczestnictwa w pracach nad projektami w celu poszukiwania najlepszych rozwiązań legislacyjnych, które pozwolą na poszanowanie wszystkich istotnych interesów stron.

Stowarzyszenie Importerów i Dystrybutorów Pirotechniki
66-016 Czerwieńsk. ul. Zielonogórska 47
Regon 631098157. NIP 5130189576
KRS 0000071506

PREZES ZARZĄDU

Marta Smolińska